

Her Zorlukla Birlikte Bir Kolaylık Vardır^{1*}

1. Konunun Planı

- a. Dünya'nın imtihan dünyası olduğu gerçeği
- b. Her insanın bir şekilde imtihan olduğu
- c. Allah Teâlâ'nın Her zorlukla beraber Kolaylık Vaadi

2. Konunun Açılımı ve İşlenişi

Hayatımızın bütün safhalarında bizimle beraber olması gereken ahlaki ilkelerin başında sabır gelmektedir. Çünkü zorlu bir dünya hayatı geçirmekteyiz. Yaşamak zor, hayatımızı istediğimiz bir hale sokmak zor, imansız bir hayat geçirmek çok sıkıntılı bir durum, imanı muhafaza zor. Zengin zenginliğini koruyabilmesi, fakirin fakirliğin vermiş olduğu sıkıntılara göğüs germesi zor. Her ne işle meşgul olunursa olunsun elbette bir zorluğu var. Bu kadar zorluğa rağmen hayatın zorluğuna karşı çaresiz miyiz? Hayır. Çare elbette vardır. Çare; Yüce Rabbimizin bizlere tavsiye ettiği, Sevgili Peygamberimizin hayatının tamamında göstermiş olduğu sabırdır.

3. Konunun Özet Sunumu

Her güçlükle beraber bir kolaylık var ise o zaman güçlük başımıza geldiği zaman feryat figan etmeden sabır göstermek gerekir. Çünkü sabır gelen sıkıntı karşısında katlanmak değildir, gelen sıkıntıya göğüs germektir. Sabır gösterilmeyip de kişinin kendisini perişan etmesi ve daha sonra “başa gelene katlanacağım, bana sabretmekten başka bir şey düşmez” doğru olmayacaktır. Sabır sıkıntının geldiği anda ona göğüs germekle gösterilir. Sabır gösterilecek ise, işte tam bu noktada –yani zorluk geldiği anda- gösterilmelidir.

Sabır belayı nimete dönüştürür. Nimet sabırla şükre dönüşür. Bir hadislerinde Alemlere rahmet olarak gönderilen Sevgililer Sevgilisi şöyle bir müjde vermektedir.

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ وَلَا هَمٍّ وَلَا حُزْنٍ وَلَا أَذًى وَلَا غَمٍّ، حَتَّى الشُّوْكَهُ يُشَاكُهَا إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهَا»

Ebû Saîd ve Ebû Hüreyre radiyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “**Yorgunluk, sürekli hastalık, tasa, keder, sıkıntı ve gamdan, ayağına batan dikene varıncaya kadar Müslümanın başına gelen her şeyi, Allah, onun hatalarını bağışlamaya vesile kılar.**” (Buhârî, Merdâ1, 3; Müslim, Birr 49)

Sabır nurdur. Kişiyi karanlıklar içerisinde aydınlatır. Sabır göz aydınlığıdır. Sabır hayatı hayat yapar. Belaları savar, sabırla zorlukların üstesinden gelinir. Kalbin içinde bulunduğu hüznü hafifletir. Yaratanı unutturmaz. Sabır hayrı hatırlatır. Alemlerle bakış değişir sabırla. Ferahlık gelir sabırla. Sükûnet iner sabırla. Bunalımlardan kurtuluş sebebidir sabır. Sabrın sonu selamettir. Selamet yurdu ise cennettir. Sabır cennete götürür. Sabır kişiyi Rabbine götürür. Sabır dünya ve ahiret huzuruna, mutluluğuna götürür.

¹ Bu vaaz projesi, **Karaçoban Müftülüğü İlçe Vaizi Yunus Korkmaz** tarafından hazırlanmıştır.

* **Redaksiyon:** Erzurum Müftülüğü İl İrşad Kurulu

Peygamber Efendimizin hayatında vaki olmuş bir olayla Sevgili Peygamberimizin başa gelenlere karşı göstermiş olduğu davranış şeklini şöyle öğreniyoruz.

وَعَنْ أَبِي زَيْدٍ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَبَّةَ وَابْنَ حَبِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: أَرْسَلْتُ بِنْتُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ ابْنِي قَدْ احْتَضَرَ فَاشْهَدْنَا، فَأَرْسَلَ يَقْرِي السَّلَامَ وَيَقُولُ: «إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ، وَلَهُ مَا أُعْطِيَ، وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُسَمًّى، فَلْتَصْبِرِ وَلْتَحْتَسِبِ» فَأَرْسَلَتْ إِلَيْهِ تُقْسِمُ عَلَيْهِ لِأَتَيْنَهَا. فَقَامَ وَمَعَهُ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ، وَمُعَاذُ ابْنُ جَبَلٍ، وَأَبِيُّ بَنٍ كَعْبٍ، وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ، وَرِجَالٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ، فَرَفَعَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّبِيَّ، فَأَقْعَدَهُ فِي حِجْرِهِ وَنَفْسُهُ تَقْعَقُعُ، فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ، فَقَالَ سَعْدٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا هَذَا؟ فَقَالَ: «هَذِهِ رَحْمَةٌ جَعَلَهَا اللَّهُ تَعَالَى فِي قُلُوبِ عِبَادِهِ»

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem' in azatlısı, dostu ve dostunun oğlu olan Ebû Zeyd Üsâme İbni Zeyd İbni Hârise radiyallahu anhümâ'dan nakledildiğine göre o şöyle dedi:

Kızı (Zeynep), Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e:

– Oğlum ölmek üzeredir, lütfen bize kadar geliniz, diye haber gönderdi. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– **“Alan da veren de Allah'tır. O'nun katında her şeyin belli bir vakti vardır. Sabretsin ve ecrini Allah'tan beklesin”**, buyurarak kızına selâm gönderdi.

Bunun üzerine Kızı, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e;

– Ne olur, mutlaka gelsin, diye tekrar haber yolladı.

Bu defa Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem yanında Sa'd İbni Ubâde, Muâz İbni Cebel, Übeyy İbni Kâ'b, Zeyd İbni Sâbit ve başka bazı sahabîler olduğu halde kalkıp kızına gitti. Çocuğu Hz. Peygamber'e verdiler, kucağına aldı. Yavrucak pek zor nefes almaktaydı. Resûlullah'ın gözlerinden yaşlar boşandı.

Durumu gören Sa'd İbni Ubâde:

– Ey Allah'ın Resûlü, bu ne haldir? dedi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de:

– **“Bu, Allah'ın, kullarının kalbine koymuş olduğu merhamet duygusudur”** buyurdu. (Buhârî, Cenâiz 33, Müslim, Cenâiz, 9, 11.)

4. Sonuç

Alemlere rahmet olarak gönderilen, bir işaretiyle dağları taşları müşriklerin başına geçirmeyi bekleyen Cebrail (a.s.) olmasına, Sevgilinin en Sevgilisi olmasına rağmen böyle sıkıntıların başa gelmesinin hikmeti nedendir. Bu husus düşünülmalıdır. Hz. Peygamber başına gelenler için hiçbir sıkıntıya, sabırsızlığı, ümitsizliği düşmemiş, bunun yanında sabır, şükür, istiğfar dilinden eksik olmamıştır. Bu olaylardan biz Ümmet-i Muhammed'e de dersler çıkmaktadır. Başımıza Efendimizin başına gelen sıkıntıların ne kadarı gelmiştir ki sabırsızlık gösterelim. Beraberce bir düşünelim Efendimizin hayatını. Daha doğmadan yetim kalmıştır, çocukluğunu yaşayamadan annesini kaybetmiştir, en zor zamanında amcasını, eşini kaybetmiştir, bir çocuğu hariç bütün çocuklarının ölümünü görmüştür, yukarıda dile getirdiğimiz üzere türlü türlü sıkıntılara maruz kalmış, açlıkla, savaşla daha birçok sıkıntı ile imtihana tabi tutulmuş. Bizle bize verilene şükretmek başımıza gelene sabretmek zorundayız.

5. Konu İşlenirken Başyurulabilecek Bazı Ayetler

• يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ ۗ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

“Ey iman edenler! Sabır ve namazla yardım dileyin. Şüphesiz Allah sabredenlerin yanındadır.” (Bakara Suresi – 153)

• وَلَتَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ ۗ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾

“Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla; mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle smayacağız. Sabredenleri müjdele!” (Bakara Suresi – 155)

• الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَىٰ مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣٥﴾

“Onlar öyle kimselerdir ki, Allah anıldığında kalpleri titrer, başlarına gelen musibetlere sabrederler, namazlarını özenle kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıklardan Allah yolunda harcarlar.” (Hac Suresi – 35)

• يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٧﴾

“Yavrucuğum, namazını özenle kıl, iyi olanı emret, kötü olana karşı koy, başına gelene sabret. İşte bunlar, kararlılık gerektiren işlerdendir”. (Lokmân Suresi – 16)

• فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٥٥﴾

“Demek ki zorlukla beraber bir kolaylık vardır.” (İnşirâh Suresi – 5)

6. Konu İşlenirken Başvurulabilecek Bazı Hadisler

- عَنْ صُهَيْبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): “عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَاكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ، إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ صَبَرَ، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ.”

Suheyb'in naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “**Müminin hâli ne hoştur! Her hâli kendisi için hayırlıdır ve bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına güzel bir iş geldiğinde şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı geldiğinde ise sabreder; bu da onun için hayır olur.**” (Müslim, Zühd, 64)

- عَنْ عَائِشَةَ؛ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: “مَا مِنْ مُصِيبَةٍ يُصَابُ بِهَا الْمُسْلِمُ إِلَّا كَفَّرَ بِهَا عَنْهُ، حَتَّى الشُّوْكَةِ يُشَاكُهَا.”

Hiz. Âişe'den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “**Batan bir diken bile olsa başına gelen her musibet/acı, Müslümanın günahlarına kefarettir.**” (Müslim, Birr, 49; Muvatta", Ayn, 3)

- عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): “إِذَا أَصَابَتْ أَحَدَكُمْ مُصِيبَةٌ فَلْيَقُلْ: إِيَّا لِلَّهِ وَإِيَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اللَّهُمَّ! عِنْدَكَ أَحْتَسِبُ مُصِيبَتِي فَأَجِرْنِي فِيهَا وَأَبْدِلْ لِي خَيْرًا مِنْهَا.”

Ümmü Seleme'nin (ra) naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “**Birinizin başına bir musibet/acı bir şey geldiği zaman, "Biz Allah'a aidiz ve biz O'na döneceğiz. Allah'ım! Başıma gelen musibetin/acının mükâfatını senden bekliyorum, bundan dolayı bana ecir ihvan et, benim için onu daha hayırlısıyla değiştir." desin.**” (Ebû Dâvûd, Cenâiz, 17-18; Müslim, Cenâiz, 3)

7. Yararlanılabilecek Bazı Kaynaklar

- ❖ DİA, “Musibet ve Sabır” ile İlişkili Maddeler
E-Kaynak: 1. <https://islamansiklopedisi.org.tr/musibet/iliskili-maddeler>
2. <https://islamansiklopedisi.org.tr/sabir/iliskili-maddeler>
- ❖ Hadislerle İslâm, “Musibetler ve Mümin: Sabır, Metanet ve Teslimiyet” – DİB, Cilt 5 Sayfa 11
E-Kaynak: <https://hadislerleislam.diyaret.gov.tr/sayfa.php?CILT=5&SAYFA=11>
- ❖ Prof.Dr. Metin Özdemir, “İlahi Adalet Ve Rahmet Penceresinden Kötülük Ve Musibetler”, Ankara: DİB Yayınları
E-Kaynak: <https://yayin.diyaret.gov.tr/Product/Detail?productId=404>

